Rahoituslaitossektoriin sisältyvät liikepankkien, Postipankin sekä eräiden erityisrahoituslaitosten tilit. Nettosaamiset rahoituslaitoksilta supistuivat kaikkiaan 3 051 milj. markkaa 1 175 milj. markkaan. Liikepankkien keskuspankkirahoitus supistui vuoden aikana 1 713 milj. markkaa 3 319 milj. markkaan. Suomen Pankin nettovelka Postipankille, joka koostui pääasiassa Postipankin päivätalletuksista, kasvoi 1 252 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 2 092 milj. markkaa.

Liikepankkien keskuspankkirahoituksesta oli kiintiöihin perustuvaa keskuspankkiluottoa 1 106 milj. markkaa ja päiväluottoa 2 213 milj. markkaa. Keskuspankkiluotto, johon luetaan liikepankkien Suomen Pankissa diskonttaamat vekselit, liikepankkien shekkitilivelka Suomen Pankille sekä vähennyseränä liikepankkien shekkitilisaatava Suomen Pankilta, supistui edellisen vuoden lopusta 2 094 milj. markkaa. Keskuspankkirahoituksen painopiste siirtyi keskuspankkiluotosta päiväluottoihin.

Suomen Pankin päiväluottomarkkinoilla oli päiväluottojen määrä vuoden lopussa 2 213 milj. markkaa eli 409 milj. markkaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Päivätalletusten määrä oli 2 075 milj. markkaa, mikä oli 1 225 milj. markkaa enemmän kuin vuoden 1977 lopussa. Päiväluottojen kysyntä ylitti vuoden päättyessä päivätalletusten tarjonnan 138 milj. markkaa. Tämän eron Suomen Pankki kattoi omilla sijoituksillaan markkinoille. Edellisen vuoden lopussa vastaavat sijoitukset olivat 954 milj. markkaa.

Rahoituslaitoksilta kootut pääomantuontitalletukset lisääntyivät 159 milj. markkaa 405 milj. markkaan. Muut velat rahoituslaitoksille, joihin sisältyvät Mortgage Bank of Finland Oy:n shekkitili sekä eräiden rahoituslaitosten kotimaiset valuuttatilit, supistuivat 56 milj. markkaa.

Rahoituslaitosten keskuspankkiasemaa tarkasteltaessa on saamisten ja velkojen lisäksi otettava huomioon vastuut, jotka ovat syntyneet eri rahoitusjärjestelyjen yhteydessä. Suomen Pankin ostamia vekseleitä, joiden maksamisesta pankit ovat vastuussa, ovat uusvientivekselit sekä vientivekselit. Nämä yhdessä on kirjattu taseessa saamisiin yrityssektorilta eränä "Viennin rahoitus". Vastuisiin kuuluvat myös kotimaisten toimitusten rahoitusjärjestelyyn liittyvät luotot, joilla on asianomaisen pankin takuu.

Julkinen sektori

Julkisen sektorin tilit Suomen Pankissa kehittyivät seuraavalla tavalla:

Julkisen sektorin tilit
milj. mk

	31. 12. 1977	31. 12. 1978	Muutos
Valtion velkakirjat	—	188	+ 188
Joukkovelkakirjat	60	93	+ 33
Valtion metallirahavastuu	304	336	+ 32
Muut	27	16	— 11
Saamiset julkiselta sektorilta	391	633	+ 242
Shekkitilit	2	2	0
Suhdannerahastotalletukset	36	40	+ 4
Pääomantuontitalletukset	287	70	— 217
Muut	3	2	— 1
Velat julkiselle sektorille	328	114	— 214
Nettosaamiset julkiselta sektorilta	*63*	*519*	*+ 456*

Suomen Pankin saamiset julkiselta sektorilta lisääntyivät 242 milj. markkaa ja olivat vuoden lopussa 633 milj. markkaa. Uutena tase-eränä on julkiseen sektoriin merkitty "Valtion velkakirjat". Nämä perustuvat 700 milj. markan luottoon, jonka Suomen Pankki huhtikuussa myönsi valtiolle. Luotosta nostettiin 188 milj. markkaa vuoden loppuun mennessä. Suomen Pankin omistamat valtion joukkovelkakirjat lisääntyivät 33 milj. markkaa ja valtion metallirahavastuu 32 milj. markkaa. Muut saamiset julkiselta sektorilta supistuivat 11 milj. markkaa.

Suomen Pankin velat julkiselle sektorille vähenivät 214 milj. markkaa 114 milj. markkaan. Tämä aiheutui lähinnä siitä, että julkisen sektorin pääomantuontitalletuksia purettiin 217 milj. markkaa. Valtion suhdannerahastotalletukset lisääntyivät yhteensä 4 milj. markkaa investointiverovarojen suhdannerahastoon siirron ja koron lisäämisen vuoksi.

Suomen Pankin nettosaamiset julkiselta sektorilta kasvoivat 456 milj. markkaa ja olivat vuoden lopussa 519 milj. markkaa.

Yritykset

Suomen Pankin ja yritysten välinen asema kehittyi seuraavasti:

Yritysten tilit
milj. mk

	31. 12. 1977	31. 12. 1978	Muutos
Viennin rahoitus	682	904	+ 222
Kotimaisten toimitusten rahoitus	714	752	+ 38
Joukkovelkakirjat	214	207	— 7
Muut	294	85	— 209
Saamiset yrityksiltä	1 904	1 948	+ 44
Investointi- ja alushankintatalletukset	35	32	— 3
Pääomantuontitalletukset	181	303	+ 122
Tuontimaksutalletukset	19	6	— 13
Muut	7	15	+ 8
Velat yrityksille	242	356	+ 114
Nettosaamiset yrityksiltä	*1 662*	*1 592*	*— 70*

Suomen Pankin saamiset yrityksiltä kasvoivat 44 milj. markkaa 1 948 milj. markkaan. Näissä saamisissa on uutena eränä "Viennin rahoitus", johon uusvientivekselien ohella sisältyvät ulkomaat-sektorista siirretyt lyhytaikaiset vientivekselit. Uusvientivekselien määrä nousi 61 milj. markkaa 255 milj. markkaan, lyhytaikaisten vientiluottojen määrä ml. factoringyhtiöille myönnetty rahoitus 163 milj. markkaa 661 milj. markkaan sekä kotimaisten toimitusten rahoitus 38 milj. markkaa 752 milj. markkaan. Yhteensä näiden kolmen pysyvän erityisluottojärjestelyn luottokanta kasvoi kertomusvuoden aikana 262 milj. markkaa 1 668 markkaan. Muihin saamisiin vuoden alussa sisältyneet 246 milj. markan tilapäiset erityisrahoitusjärjestelyt purettiin vuoden aikana kokonaan.

Velat yrityksille lisääntyivät 114 milj. markkaa 356 milj. markkaan. Velkoihin laskettavista eristä kasvoivat pääomantuontitalletukset 122 milj. markkaa ja muut velat 8 milj. markkaa. Tuontimaksutalletukset supistuivat 13 milj. markkaa sekä investointi- ja alushankintatalletukset 3 milj. markkaa.

Liikkeessä oleva raha ja talletustodistukset

Liikkeessä olevan rahan määrä lisääntyi 655 milj. markkaa ja oli vuoden päättyessä 3 822 milj. markkaa. Setelistöä oli liikkeessä 3 509 milj. markkaa ja metallirahaa 313 milj. markkaa. Lisäksi tase-erään "Muut velat" luettavia vanhan rahayksikön määräisiä seteleitä oli liikkeessä 9 milj. markan arvosta.

Suomen Pankki teki vuoden 1978 aikana runsaasti talletustodistuskauppoja valtion kanssa valtion pääomantuonnin rahamarkkinavaikutusten vaimentamiseksi. Talletustodistuksia oli vuoden lopussa liikkeessä kaikkiaan 1 090 milj. markkaa eli 890 milj. markkaa enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Suomen Pankin nettotase

Suomen Pankin taseen kehitys pääsektoreittain on yhteenvetona esitetty oheisessa nettotaseessa. Rahoituslaitossektori on nettotaseessa jaettu kahteen osaan, liikepankkien keskuspankkirahoitukseen ja nettovelkaan muille rahoituslaitoksille.

Nettotaseen erät

milj. mk

	31. 12. 1977	31. 12. 1978	Muutos
+ Nettosaamiset ulkomailta	69	4 052	+ 3 983
+ Liikepankkien keskuspankkirahoitus	5 032	3 319	— 1 713
+ Nettosaamiset yrityksiltä	1 662	1 592	— 70
+ Nettosaamiset julkiselta sektorilta	63	519	+ 456
= Nettosaamiset yhteensä	6 826	9 482	+ 2 656
+ Nettovelka muille rahoituslaitoksille	806	2 144	+ 1 338
+ Liikkeessä olevat talletustodistukset	200	1 090	+ 890
+ Liikkeessä oleva raha	3 167	3 822	+ 655
+ Oma pääoma, arvonjärjestelytilit ja muut tase-erät, netto	2 653	2 426	— 227
= Nettovelat ja oma pääoma yhteensä	6 826	9 482	+ 2 656

Setelinanto

Ensisijainen setelinkate, johon luetaan kulta ja pankin riidattomat ulkomaiset saamiset, kasvoi vuoden 1978 aikana 2 058 milj. markkaa 4 749 milj. markkaan. Toissijainen setelinkate, joka käsittää katekelpoiset kotimaiset vekselit, supistui 533 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 967 milj. markkaa. Koko setelinanto-oikeus kasvoi täten 1 525 milj. markkaa. Kun setelinanto-oikeuden käyttö, johon luetaan liikkeessä oleva setelistö, vaadittaessa maksettavat sitoumukset sekä shekkiluotoista nostamatta oleva määrä, lisääntyi yhteensä 519 milj. markkaa, kasvoi setelinantovara 1 006 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 2 071 milj. markkaa.

Setelinantotase

milj. mk

	31. 12. 1977	31. 12. 1978	Muutos
Setelinanto-oikeus			
Ensisijainen kate	2 691	4 749	+ 2 058
Toissijainen kate	1 500	967	— 533
Yhteensä	4 191	5 716	+ 1 525
Setelinanto-oikeuden käyttö			
Liikkeessä olevat setelit	2 892	3 509	+ 617
Vaadittaessa maksettavat sitoumukset	232	134	— 98
Shekkiluotoista nostamatta	2	2	—
Yhteensä	3 126	3 645	+ 519
Setelinantovara	1 065	2 071	+ 1 006

Tilinpäätös

Seuraavassa esitetään Suomen Pankin taseet vuosien 1977 ja 1978 lopussa:

Tase

milj. mk

Vastaavaa	31. 12. 1977	31. 12. 1978
Kulta	133	169
Erityiset nosto-oikeudet	204	316
Varanto-osuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	—	243
Vaihdettavat valuutat	1 265	3 126
Sidotut valuutat	537	485
Kulta ja valuuttasaamiset	*2 139*	*4 339*
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	543	872
Markkaosuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	928	1 096
Muut ulkomaiset saamiset	*1 471*	*1 968*
Liikepankkien shekkitilit	110	137
Diskontatut vekselit	3 091	970
Joukkovelkakirjat	354	361
Päiväluotot	1 804	2 213
Muut	61	14
Saamiset rahoituslaitoksilta	*5 420*	*3 695*
Valtion velkakirjat	—	188
Joukkovelkakirjat	60	93
Valtion metallirahavastuu	304	336
Muut	27	16
Saamiset julkiselta sektorilta	*391*	*633*
Viennin rahoitus [1]	682	904
Kotimaisten toimitusten rahoitus	714	752
Joukkovelkakirjat	214	207
Muut	294	85
Saamiset yrityksiltä	*1 904*	*1 948*
Muut varat	*85*	*64*
Yhteensä	11 410	12 647

[1] 31. 12. 1978 on muihin ulkomaisiin saamisiin sisältyneet ulkomaiset vekselit siirretty saamisiin yrityksiltä erään "Viennin rahoitus".

Vastattavaa	31. 12. 1977	31. 12. 1978
Vaihdettavat tilit	53	46
Sidotut tilit	41	14
Valuuttavelat	*94*	*60*
Kansainvälisen Valuuttarahaston markkatilit	1 838	1 881
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	300	314
Määräaikaiset velat	1 309	—
Muut ulkomaiset velat	*3 447*	*2 195*
Setelit	2 892	3 509
Metalliraha	275	313
Liikkeessä oleva raha	*3 167*	*3 822*
Liikkeessä olevat talletustodistukset	*200*	*1 090*
Postipankin shekkitili	1	1
Liikepankkien shekkitilit	3	1
Päivätalletukset	850	2 075
Pääomantuontitalletukset	246	405
Muut	94	38
Velat rahoituslaitoksille	*1 194*	*2 520*
Shekkitilit	2	2
Suhdannerahastotalletukset	36	40
Pääomantuontitalletukset	287	70
Muut	3	2
Velat julkiselle sektorille	*328*	*114*
Investointi- ja alushankintatalletukset	35	32
Pääomantuontitalletukset	181	303
Tuontimaksutalletukset	19	6
Muut	7	15
Velat yrityksille	*242*	*356*
Muut velat	*13*	*12*
Arvonjärjestelytilit	*671*	*350*
Kantarahasto	1 400	1 400
Vararahasto	436	545
Tilivuoden tulos	218	183
Oma pääoma	*2 054*	*2 128*
Yhteensä	11 410	12 647

Pankin omat varat ilman tilivuoden voittoa olivat tilinpäätöksen mukaan 1 945 milj. markkaa, mikä oli 109 milj. markkaa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Näiden varojen lisäksi pankilla on sellaisia omaisuuseriä, jotka eivät sisälly pankin taseeseen. Niihin kuuluvat pääkonttorin, haarakonttorien ja setelipainon toimitalot, Suomen itsenäisyyden juhlavuoden 1967 rahaston (SITRA) peruspääoma sekä eräät muut pankin toiminnan kannalta tarpeelliset kiinteistöt ja osakkeet, lähinnä Mortgage Bank of Finland Oy:n ja Tervakoski Oy:n osake-enemmistöt.

Suomen Pankin tuloslaskelma kertomusvuodelta ja sitä edeltäneeltä vuodelta on seuraava:

Tuloslaskelma

mk

	1. 1. 1977—31. 12. 1977	1. 1. 1978—31. 12. 1978
Korkotuotot		
Korot kotimaisista saamisista	458 409 064,28	308 503 662,41
Korot ulkomaisista saamisista	71 727 307,74	189 573 122,90
Korot joukkovelkakirjoista	126 085 320,12	127 263 846,80
Yhteensä	656 221 692,14	625 340 632,11
Korkokulut		
Korot kotimaisista veloista	68 830 318,41	77 603 203,94
Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista	103 052 437,17	159 059 151,49
Yhteensä	171 882 755,58	236 662 355,43
Korkokate	484 338 936,56	388 678 276,68
Muut tuotot		
Provisiot	6 223 974,16	2 513 230,49
Kurssierot	165 530 644,41	—
Muut tuotot	16 003 029,37	15 903 392,77
Yhteensä	187 757 647,94	18 416 623,26
Muut kulut		
Palkat	40 218 727,07	42 501 213,01
Sosiaaliturvamaksut	3 543 757,37	3 582 533,53
Eläkkeet	10 861 950,77	12 670 057,77
Setelien valmistus	20 710 748,02	32 389 126,46
Poistot	134 803 124,43	143 483 333,23
Kurssierot	—	55 526 000,56
Muut kulut	13 901 751,93	13 971 315,98
Yhteensä	224 040 059,59	304 123 580,54
Siirto arvonjärjestelytileiltä	—230 000 000,00	80 000 000,00
Tilivuoden tulos	*218 056 524,91*	*182 971 319,40*

Tuloslaskelman mukaan korkotuotot supistuivat 31 milj. markkaa ja korkokulut kasvoivat 65 milj. markkaa. Näin ollen korkokate pieneni 96 milj. markkaa. Korkotuotoista supistuivat korot kotimaisista saamisista noin kolmanneksen, mutta korot ulkomaisista saamisista lisääntyivät lähes kolminkertaisiksi. Korkokulujen puolella kasvoivat tuntuvimmin korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista. Muiden tuottojen ja muiden kulujen huomattavin muutos oli se, että kurssieroista syntyi kertomusvuonna kuluja 56 milj. markkaa, kun niistä edellisenä vuonna oli kertynyt nettotuottoja 166 milj. markkaa. Tilinpäätöksessä tehdyt poistot olivat kertomusvuonna 143 milj. markkaa ja edellisenä vuonna 135 milj. markkaa. Arvonjärjestelytileiltä siirrettiin kertomusvuonna pankin tulokseen 80 milj. markkaa.

Suomen Pankin voitto tilivuodelta 1978 oli 182 971 319,40 markkaa. Vuoden 1979 avaustaseessa on vararahastoon siirretty puolet voitosta eli 91 485 659,70 markkaa. Toinen puoli on siirretty käyttämättömien voittovarojen tilille ja sen käytöstä päättää eduskunta.

Pankkivaltuusmiehet ehdottavat, että

mainittu määrä, 91 485 659,70 markkaa, siirrettäisiin valtiovarastoon.

Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita

Tilintarkastus

Vuoden 1977 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, varatuomari Pekka Pesola, konttoripäällikkö Väinö Turunen, järjestösihteeri Erkki Kivimäki, diplomi-insinööri Pentti Mäki-Hakola ja kunnallisneuvos Mikko Kaarna, toimittivat 20—24 helmikuuta 1978 pankin vuoden 1977 tilien tarkastuksen. Tilintarkastajien lausunnon mukaisesti pankkivaltuusmiehet myönsivät johtokunnalle vastuuvapauden pankin hallinnosta vuodelta 1977.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus

Pankkivaltuusmiehet ovat kertomusvuoden aikana toimittaneet johtosääntönsä määräämän pankin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen seuraavina aikoina: tammikuun 20, maaliskuun 14, toukokuun 9, elokuun 8, lokakuun 6 ja joulukuun 19 päivänä.

Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastukset

a) Pääkonttorissa

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassojen ja kassaholvien sekä laina- ja vakuuskirjojen ynnä panttien ja talletusten inventtauksen. Inventtauksessa ei havaittu aihetta muistutuksiin.

b) Haarakonttoreissa

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventoineet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuukaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmesti vuodessa.

Kaikissa haarakonttoreissa on toimitettu pankin johtosäännön 2 §:ssä säädetty tarkastus.

Längmanin ja Rosenbergin rahastot

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet Längmanin ja Rosenbergin rahastojen tilit vuodelta 1977 ja lähettäneet jäljennökset tileistä eduskunnan pankkivaliokunnalle.

Kokouksessaan toukokuun 9 päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät Suomen Syöpäyhdistys r.y:n selonteon vuonna 1975 E. J. Längmanin A-rahaston alarahastosta n:o 2 jaetun apurahan käytöstä sekä päättivät, että rahastosta kertomusvuonna jaettava apuraha, 30 903,65 markkaa, käytetään syöpätautien torjuntaan Suomen Syöpäyhdistyksen ehdottamalla tavalla, ja kehottivat johtokuntaa maksattamaan apurahan Suomen Syöpäyhdistykselle.

Elokuun 8 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät eduskunnan joulukuun 9 päivänä 1971 vahvistamien ohjeiden mukaisesti E. J. Längmanin yrittäjärahastosta vuonna 1975 jaettujen apurahojen tilitykset.

Edellä mainittujen ohjeiden mukaan oli E. J. Längmanin yrittäjärahastosta kertomusvuonna jälleen suoritettava apurahojen jako; jaettava summa oli 114 400 markkaa. Jako käsittää toistaiseksi Lapin ja Oulun läänit, joiden kummankin osuus on puolet jaettavaksi tulevasta apurahasta. Tämän johdosta olivat Lapin ja Oulun läänien lääninhallitukset, hankittuaan lausuntonsa taloudellisilta elimiltä ja suunnitteluviranomaisilta, valmistaneet ohjeiden mukaan ehdotuksensa apurahojen käytöstä ja lähettäneet ne pankkivaltuusmiesten ratkaistaviksi. Kokouksessaan elokuun 8 päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät mainitut ehdotukset ja päättivät kehottaa johtokuntaa maksattamaan apurahat asianomaisille ehdotettuihin tarkoituksiin käytettäviksi.

Marraskuun 26 päivänä 1976 ns. Antellin kokoelmien ja rahavarain hallinnosta ja hoidosta annetun lain mukaisesti Suomen Pankki luovutti marraskuun 8 päivänä 1977 museovirastolle kamarineuvos Herman Rosenbergin rahaston varat määrältään yhteensä 59 572,03 markkaa.

Suomen itsenäisyyden juhlavuoden 1967 rahasto (SITRA)

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet SITRAn tilit vuodelta 1977 ja lähettäneet jäljennökset toimintakertomuksesta, inventaarista ja taseista eduskunnan pankkivaliokunnalle.

Markan ulkoisen arvon muutos

Helmikuun 16 päivänä pidetyssä pankkivaltuusmiesten kokouksessa esiteltiin johtokunnan samana päivänä lähettämä kirjelmä, jossa johtokunta totesi mm., että huolimatta huhtikuun 5 päivänä ja syyskuun 1 päivänä 1977 toimeenpannuista valuuttakurssijärjestelyistä kotimaiset valuuttamarkkinat olivat pysyneet epävakaina. Lyhytaikaisen pääoman voimakkaan nettoviennin johdosta Suomen Pankin vaihdettava valuuttavaranto oli vuoden 1977 lopulla jyrkästi supistunut siitä huolimatta, että pankki oli saman vuoden marras—joulukuussa nostanut käytettävissä olevista ulkomaisista luottovarauksista 300 milj. dollaria ulkomaisen maksuvalmiuden turvaamiseksi. Valuuttatilanne muuttui jälleen helmikuun 10 päivänä 1978 Norjan ilmoitettua devalvoineensa valuuttansa 8 prosentilla muihin Euroopan yhteiskelluntavaluuttoihin nähden. Suomen kannalta voitiin todeta, että elvytystoimenpiteiden taloudellista aktiviteettia ja viennin kilpailukykyä lisäävät taloudelliset vaikutukset olivat suhteellisen vähäiset ja tulevat näkymään verrattain hitaasti. Teollisuuden kannattavuus ja kansainvälinen kilpailukyky olivat useilla päätoimialoilla jatkuvasti erittäin alhaiset. Norjan kruunun devalvointipäätös lisäsi epävakaisuutta Suomen valuuttamarkkinoilla. Huolestuttava tuotanto- ja työllisyystilanne sekä Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn parantaminen ja valuuttamarkkinoiden rauhoittaminen edellyttivät näin ollen myös toimia valuuttakurssipolitiikan alalla. Tämän vuoksi ja viitaten samalla rahalain 2 §:ään sellaisena kuin se on 28 päivänä lokakuuta 1977 annetussa laissa (759/77) sekä valtioneuvoston samana päivänä valuuttaindeksin laskentaperusteista ja valuuttaindeksin vaihtelualueen rajoista antamaan päätökseen (761/77) johtokunta ehdotti, että valuuttaindeksin vaihtelualueen rajoja korotettaisiin määrällä, joka vastaisi markan ulkoisen arvon alentamista 8 %, ja että pankkivaltuusmiehet näin ollen tekisivät valtioneuvostolle esityksen edellä mainitun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta vastaavalla tavalla. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan ehdotuksen ja tekivät vastaavan esityksen valtioneuvostolle, joka samana päivänä antamallaan päätöksellä (128/78) hyväksyi esityksen ja muutti 28. 10. 1977 antamansa päätöksen 4 §:n näin kuuluvaksi:

"Valuuttaindeksiluvun vaihtelualueen yläraja on 121,7 ja alaraja 116,4."

Päätös tuli voimaan 17 päivästä helmikuuta 1978.

Suomen Pankin soveltamien korkojen ja päiväluottokoron rajojen alentaminen

Huhtikuun 5 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta esitti, että pankkivaltuusmiehet muuttaisivat 20. 9. 1977 tekemäänsä korkopäätöstä siten, että kotimaisille rahalaitoksille johtokunnan päättämien yleisten luotonanto-ohjeiden puitteissa myönnettävästä diskontto- ja rediskonttausluotosta veloitettava peruskorko alennetaan 8 ¼ prosentista 7 ¼ prosenttiin vuodessa ja että muita kotimaisia vekseleitä diskontattaessa ja muunlaista kotimaista luottoa myönnettäessä veloitettavan koron rajat alennetaan 6 ½ ja 9 ½ prosentista 5 ½ ja 8 ½ prosenttiin vuodessa. Samalla johtokunta esitti, että pankkivaltuusmiehet muuttaisivat myös 18. 11. 1977 tekemäänsä päiväluottomarkkinoita koskevaa päätöstä siten, että päiväluottokoron rajat alennettaisiin 8 ¼ ja 24 prosentista 7 ¼ ja 23 prosenttiin. Alennusten voimaantulopäiväksi johtokunta esitti toukokuun 1 päivää 1978.

Pankkivaltuusmiehet käsittelivät johtokunnan esitystä huhtikuun 7 päivänä pitämässään kokouksessa ja päättivät hyväksyä esityksen seuraavin perustein.

Hallituksen valmistellessa helmikuussa 1978 toteutettuun devalvaatioon liittyvää talouspoliittista toimenpidekokonaisuutta Suomen Pankin johtokunta ilmoitti olevansa valmis esittämään eduskunnan pankkivaltuusmiehille korkokannan alentamista yhdellä prosenttiyksiköllä toukokuun 1978 alusta lukien. Lähtökohtana tällöin oli, että uusista nimellistulojen korotuksista luovutaan ja että koron korotusmahdollisuudet taloudellisen tilanteen muuttuessa voidaan turvata.

Korkokannan alentamisella on kotimaista luotonkysyntää lisäävä ja rahoitussäästämistä vähentävä sekä kulutusta lisäävä vaikutus. Inflaation viime aikoina tapahtunut tuntuva hidastuminen, vaihtotaseen tasapainottuminen ja valuuttavarannon vahvistuminen antavat mahdollisuuden korkokannan alentamiseen. Vallitsevassa työllisyystilanteessa voidaan koron alentamista pitää sen kotimaista kysyntää elvyttävien vaikutusten vuoksi perusteltuna.

Kun otetaan huomioon lokakuun alussa 1977 toteutettu koron alentaminen, ovat erityisesti talletuskorot muodostumassa esitetyn uuden koronalennuksen jälkeen niin alhaisiksi, että inflaation kiihtyminen edellyttää pankkivaltuusmiesten mielestä korkojen uudelleen korottamista. Tämä on välttämätöntä siitä syystä, että tämänhetkinen vaihtotaseen tasapainoisuus perustuu paljolti investointien poikkeuksellisen alhaiseen tasoon eikä suinkaan riittävän korkeaan säästämisasteeseen.

Todennäköisesti hyvin pitkään hitaana jatkuvan maailmantalouden kasvun vallitessa olisi myös pyrittävä muuttamaan pääoman ja työvoiman suhteellisia hintoja työvoiman runsaampaa käyttöä suosivaan suuntaan kotimaisen työllisyystilanteen säilyttämiseksi edes siedettävänä, mikä merkitsisi muiden toimien ohella reaalisen korkotason nostamista. Lisäksi on todettava, että kaikkein pitkäaikaisimmillekin talletuksille maksetut korot ovat viime vuosina olleet voimakkaasti negatiiviset, mitä on säästäjien aseman kannalta pidettävä kohtuuttomana. Näistä syistä Suomen Pankin johtokunta piti keskusteluissaan hallituksen edustajien kanssa koronalennusesityksen antamisen eräänä edellytyksenä sitä, että todetaan korkoa voitavan uudelleen nostaa inflaation voimistuessa tai vaihtotaseen vajauksen tuntuvasti kasvaessa.

Suomen Pankin talletustodistusten korko

Elokuun 8 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet päättivät oikeuttaa Suomen Pankin vuoden 1980 loppuun saakka maksamaan liikkeeseen laskemilleen, vähintään 7 päivän ja enintään 12 kuukauden talletustodistuksille johtokunnan harkinnan mukaan enintään 7 prosentin vuotuisen koron. Edelleen pankkivaltuusmiehet päättivät, että mikäli Suomen Pankin peruskorkoa muutetaan, tämä enimmäiskorko muuttuu saman prosenttiyksikkömäärän.

Ulkomaan rahan määräisten talletusten korko

Pankkivaltuusmiehet päättivät kesäkuun 2 päivänä pitämässään kokouksessa, että Suomen Pankki maksaa vastaanottamilleen ulkomaan rahan määräisille talletuksille korkoa toistaiseksi enintään saman määrän, jonka tallettaja maksaa ulkomaiselle lainalleen.

Kiinteistön osto

Elokuun 2 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta esitti, että pankille ostettaisiin Helsingin kaupungin I kaupunginosan korttelissa n:o 17 sijaitseva rakentamaton tontti n:o 3, osoite Snellmaninkatu 19, 1 900 000 markan kauppahinnasta. Tontti rajoittuu Suomen Pankin ennestään omistamaan niin ikään rakentamattomaan tonttiin Snellmaninkatu 21, jonka rakennustyöt aloitetaan lähiaikoina. Kummallekin tontille saa asemakaavamääräysten mukaan rakentaa kuusikerroksisen asuinliiketalon, jonka viisi ylintä kerrosta on varattu asuinhuoneistoja varten. Mikäli tonttien rakentaminen voidaan toteuttaa samanaikaisesti, ovat esim. paikoitus- ja pihajärjestelyt helpommin ratkaistavissa ja rakennuskustannukset erityisesti maanalaisten tilojen osalta jäävät tällöin pienemmiksi. Taloihin tulevat asuinhuoneistot on tarkoitus vuokrata Suomen Pankin ja setelipainon henkilökunnalle.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen elokuun 8 päivänä pitämässään kokouksessa, ja tonttia koskeva kauppakirja allekirjoitettiin lokakuun 31 päivänä.

Osakemerkintöjä ja -ostoja

Kokouksessaan toukokuun 9 päivänä pankkivaltuusmiehet oikeuttivat johtokunnan merkitsemään Suomen Pankille Teollistamisrahasto Oy:n uusia A-sarjan osakkeita pankin osakeomistusta vastaavan määrän eli 2 640 kappaletta ja tasauseränä 148 kappaletta sekä lisäksi pankille mahdollisesti tarjottavat muutoin merkitsemättä jäävät osakkeet.

Kesäkuun 19 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta totesi, että Kemi Oy oli joutunut huomattaviin taloudellisiin vaikeuksiin, joista se ei ilmeisesti selviäisi ilman merkittävää ulkopuolista apua. Tilanteen selvittämiseksi oli tehty useita ehdotuksia, joissa lähdettiin siitä, että yhtiön toiminnan ja kehityksen varmistamiseksi yhtiön osakepääomaa olisi lisättävä ja osakkeiden omistuspohjaa muutettava. Viimeksi esillä olleen ehdotuksen mukaan yksityissektorin osakkaat tulisivat omistamaan 49 %, valtion sektorin osakkaat 49 % ja Suomen Pankki 2 % yhtiön osakekannasta. Kokonaisjärjestelyihin sisältyisi myös yhtiön osakepääoman korotus 100 milj. markalla, josta 40 milj. toteutuisi 1978, 40 milj. 1979 ja 20 milj. markkaa 1980.

Johtokunta katsoi, että Kemi Oy:n tilanteen selvittämiseksi pankin varojen sijoittaminen yhtiön osakkeisiin ainakin väliaikaisesti olisi aiheellinen ja pankin ohjesäännön 12 §:n mukaisesti mahdollinen järjestely, ja ehdotti, että pankkivaltuusmiehet oikeuttaisivat johtokunnan hankkimaan toistaiseksi Suomen Pankin omistukseen noin 2 % Kemi Oy:n osakekannasta johtokunnan sopiviksi katsomilla ehdoilla sekä merkitsemään yhtiön vuosien 1978—1980 osakepääoman korotuksissa Suomen Pankille pankin osakeomistusta vastaavan määrän uusia osakkeita. Suomen Pankki luopuu Kemi Oy:n osakkeista heti, kun siihen ilmaantuu sopiva tilaisuus.

Pankkivaltuusmiehet päättivät samana kesäkuun 19 päivänä pitämässään kokouksessa oikeuttaa johtokunnan hankkimaan sopiviksi katsomillaan ehdoilla väliaikaisesti Suomen Pankin omistukseen Kemi Oy:n osakkeita enintään 3 % yhtiön osakekannasta sekä merkitsemään Suomen Pankille vastaavan määrän uusia osakkeita yhtiön osakepääoman korotuksissa vuosina 1978—1980. Samalla pankkivaltuusmiehet erikseen totesivat, että Kemi Oy:n osakkeiden hankkimista koskevan johtokunnan esityksen perusteluihin sisältyi lausuma toimenpiteen väliaikaisesta luonteesta.

Muutos Suomen Pankin eläkesääntöön

Kesäkuun 23 päivänä 1977 annetulla lailla valtion eläkelain 9 a §:n muuttamisesta on muutettu työttömyyseläkettä koskevia säännöksiä siten, että myös sellaisella 60 vuotta täyttäneellä työntekijällä, joka on saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta 450 päivän enimmäisajalta, on oikeus työttömyyseläkkeeseen. Päiväavustus- ja työttömyyskorvauspäivien kertymäaika on pidennetty 52 viikosta 60 viikkoon. Työttömyystodistuksen antamiseen varattua aikaa on tarkennettu.

Kun Suomen Pankin eläkejärjestelmä ohjesäännön 24 §:n mukaisesti noudattaa soveltuvin osin kulloinkin voimassa olevaa valtion eläkejärjestelmää, pankkivaltuusmiehet päättivät kokouksessaan helmikuun 13 päivänä johtokunnan esityksen mukaisesti muuttaa Suomen Pankin eläkesäännön 3 a §:n 1 momentin, sellaisena kuin se on muutettuna 14. 3. 1972, näin kuuluvaksi:

"Työttömyyseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että edunsaajalla on eläkeaikaa vähintään kuukausi, että hän on täyttänyt 60 vuotta ja että hän esittää työvoimaviranomaisen todistuksen siitä, ettei hänelle voida osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei voi kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työllisyyslain (946/71) mukaiseen työttömyyskorvaukseen, sekä siitä, että hän laskettuna päivästä, joka on aikaisintaan kuukautta ennen edellä sanotun todistuksen antamispäivää, on 60 viimeksi kuluneen viikon aikana saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34) mukaista päiväavustusta tai työllisyyslain mukaista työttömyyskorvausta yhteensä vähintään 200 päivältä taikka ettei hänellä sanotun valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain enimmäisavustusta koskevien säännösten mukaan enää ole oikeutta päiväavustukseen."

Lisäksi pankkivaltuusmiehet päättivät, että muutos tulee voimaan taannehtivasti 1 päivästä heinäkuuta 1977.

Toimenhaltijain palkkausten tarkistaminen

Kokouksessaan 7 päivänä huhtikuuta pankkivaltuusmiehet totesivat Suomen Pankin noudattavan toimenhaltijain palkkaukseen nähden voimassa olevia virkaehtosopimuksia ja 31. 3. 1978 tapahtunutta yleistä työmarkkinaratkaisua vastaavia järjestelyjä. Tämä tarkoittaa sitä, että hallituksen säännöstelypäätöksen rajojen muuttuessa 1. 5. 1978 lukien niitä noudatetaan pankkivaltuusmiesten aikaisemman päätöksen edellyttämällä tavalla eli että toimenhaltijain peruspalkkoja korotetaan toukokuun 1 päivästä 1978 alkaen 1.5 %, kuitenkin vähintään 30 markkaa kuukaudessa.

Marraskuun 8 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet vahvistivat pankin palkkaussäännön 3 §:ssä olevat vakinaisten toimenhaltijain peruspalkkaryhmät johtokunnan lokakuun 26 päivänä lähettämään kirjelmään sisältyvän esityksen mukaisiksi.

Syyskuun 1978 kuluessa osoittautui, että valtiolla maksetaan ns. ansiokehitystakuuta toisin perustein laskettuna, kuin Suomen Pankissa 1.9. maksuun pantujen palkankorotusten yhteydessä oli varauduttu ja ennakoitu. Edellä mainitussa marraskuun 8 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen, että meneillään olevan sopimuskauden palkkaukseen liittyvä puuttuva ansiokehitystakuu maksetaan pankin henkilökunnalle 1. 2. 1979 alkaen.

Ulkomaisia asiamiespankkeja

Maaliskuun 14 päivänä, toukokuun 9 päivänä ja lokakuun 6 päivänä pidetyissä kokouksissa pankkivaltuusmiehet päättivät, että Kansallis International Bank S.A., Luxemburg, Republic National Bank of Dallas, Dallas U.S.A., Orion Bank Ltd, Lontoo, The Dai-Ichi Kangyo Bank Ltd, Tokio, Mitsubishi Bank Ltd, Tokio, European-American Banking Corporation, New York, ja Hanse Bank S.A., Luxemburg, otetaan Suomen Pankin ulkomaisiksi asiamiespankeiksi.

Myönnetyt avustukset ja eläkkeet

Pankkivaltuusmiehet myönsivät kertomusvuonna kaksi avustusta ja kolme ylimääräistä eläkettä.

Johtokunta

Kesäkuun 16 päivänä tasavallan presidentti myönsi pankinjohtaja, varatuomari Päiviö Hetemäelle hänen pyytämänsä eron johtokunnan jäsenen virasta syyskuun 1 päivästä 1978 lukien.

Pankkivaltuusmiehet käsittelivät kesäkuun 19 päivänä pankinjohtaja Hetemäen jälkeen avoimeksi tulevan johtokunnan jäsenen viran täyttämistä ja päättivät tehdä valtioneuvostolle esityksen kansanedustaja, valtiotieteen maisteri Harri Hermanni Holkerin nimittämisestä sanottuun virkaan.

Tasavallan presidentti nimitti kesäkuun 29 päivänä avoimella kirjeellä edellä tarkoitettuun johtokunnan jäsenen virkaan maisteri Holkerin syyskuun 1 päivästä 1978.

Huhtikuun 7 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet totesivat, että Suomen Pankki noudattaa toimenhaltijain palkkauksessa voimassa olevia virkaehtosopimuksia ja 31. 3. 1978 tapahtunutta yleistä työmarkkinaratkaisua vastaavia järjestelyjä ja että näitä järjestelyjä sovelletaan myös johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkaukseen. Tämä tarkoittaa sitä, että hallituksen säännöstelypäätöksen rajojen muuttuessa 1. 5. 1978 lukien niitä noudatetaan pankkivaltuusmiesten aikaisemman päätöksen edellyttämällä tavalla.

Kokouksessaan lokakuun 6 päivänä pankkivaltuusmiehet vahvistivat johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten välisen uuden tehtävänjaon.

Haarakonttorien valvojat

Pankin haarakonttorien valvojina ja heidän varamiehinään ovat vuonna 1979 pankkivaltuusmiesten päätöksen nojalla seuraavat henkilöt:

Joensuun konttori: valvojat opetusneuvos, filosofian maisteri Aulis Olavi Waldemar Koivusalo ja lääninkamreeri, varatuomari Otto Alvar Gustaf Sorasalmi sekä varamiehet poliisineuvos, varatuomari Leo Ilkka Kalevi Hupli ja toimitusjohtaja, merkonomi Mauri Heimo Kalervo Vänskä;

Jyväskylän konttori: valvojat kansliapäällikkö, lääninneuvos Uuno Osmo Volmari Aarnio ja oikeuspormestari Jaakko Wilhelm Krogerus sekä varamiehet lääninverojohtaja, varatuomari Martti Ilmari Lahtinen ja piirijohtaja Esa Mikael Riihimäki;

Kotkan konttori: valvojat ent. poliisimestari Eero Johannes Kettunen ja varatuomari Leif Gunnar Thuresson Häggblom sekä varamiehet oikeusneuvosmies Heikki Pajari ja verojohtaja, varatuomari Toivo Verneri Rikkinen;

Kuopion konttori: valvojat kansliapäällikkö, lääninneuvos Toivo Kalevi Kopponen ja poliisimestari Erkki Juhani Vahronen sekä varamiehet hovioikeudenneuvos Esko Juhani Kilpeläinen ja johtaja, agronomi Pauli Uolevi Ilva;

Lahden konttori: valvojat ent. oikeusneuvosmies Timo Johannes Tuori ja ent. rehtori Ilmari Johannes Vartiainen sekä varamiehet ent. kaupallinen johtaja Toivo Voitto Kullervo Koponen ja suunnittelujohtaja, ekonomi Pertti Juhani Lares;

Mikkelin konttori: valvojat rehtori Pauli Veli Vainio ja lääninneuvos Viljo Uolevi Lehtolainen sekä varamiehet oikeusneuvosmies Jorma Kalevi Pekonen ja markkinointijohtaja, merkonomi Erkki Heikki Nevasaari;

Oulun konttori: valvojat kaupungintaloustarkastaja, ekonomi Ville Kalevi Matturi ja varatuomari Aulis Evert Virtanen sekä varamiehet varatuomari Erkki August Korhonen ja toimitusjohtaja Jorma Jalmari Sallamo;

Porin konttori: valvojat kunnallispormestari Olavi Einar Koivisto ja toimitusjohtaja, kauppaneuvos Heimo Kalervo Kaitila sekä varamiehet toimitusjohtaja Eino Kivikoski ja apulaiskaupunginjohtaja, varatuomari Mikko Iisakki Sävelä;

Rovaniemen konttori: valvojat konttoripäällikkö, ekonomi Juho Kalervo Lahtinen ja lääninneuvos Vilho Johannes Haataja sekä varamiehet lääninverojohtaja, lainopin kandidaatti Erkki Emanuel Ollila ja kaupunginkamreeri, ekonomi Erkki Antero Vähälä;

Tampereen konttori: valvojat oikeuspormestari Jyrki Jalo Unto Tuominen ja johtaja, hallinto-opin kandidaatti Eero Einar Lindfors sekä varamiehet varatuomari Lasse Joutsiniemi ja apulaiskaupunginjohtaja, yhteiskuntatieteiden maisteri Seppo Ilmari Välisalo;

Turun konttori: valvojat toimitusjohtaja, ekonomi Heikki Alarik Löyttyniemi ja päätoimittaja, filosofian tohtori Keijo Kalevi Kulha sekä varamiehet professori Jaakko Ilmari Nousiainen ja apulaiskaupunginsihteeri, varatuomari Paavo Aarne Sakari Heinonen;

Vaasan konttori: valvojat lainopin kandidaatti Åke Johannes Helanko ja ent. tehtaanjohtaja Ralf-Erik Klockars sekä varamiehet lääninneuvos Henrik Matias Palomäki ja toimitusjohtaja, lainopin kandidaatti, diplomiekonomi Hans-Erich Slotte.

Pankkivaltuusmiehet

Pankkivaltuusmiehinä toimivat vuoden alusta syyskuun 19 päivään seuraavat henkilöt:

Holkeri, Harri, valtiotieteen maisteri,
Laine, Jermu, varatuomari,
Maijala, Matti, toimitusjohtaja,
Saarinen, Aarne, SKP:n puheenjohtaja,
Sundqvist, Ulf, valtiotieteen maisteri,
Björklund, Ilkka-Christian, valtiotieteen kandidaatti,
Melin, Ingvar S., kauppatieteiden lisensiaatti,
Pekkala, Ahti, osuuspankinjohtaja,
Junnila, Tuure, filosofian tohtori.

Sen jälkeen kun eduskunta oli syyskuun 19 päivänä pyynnöstä myöntänyt maisteri Holkerille Suomen Pankin johtokunnan jäseneksi nimittämisen johdosta vapautuksen pankkivaltuusmiehen tehtävästä, eduskunnan valitsijamiehet valitsivat saman syyskuun 28 päivänä hänen sijaansa pankkivaltuusmieheksi toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi diplomi-insinööri Antero Salmenkiven.

Edellä luetelluista kolme ensin mainittua muodostivat suppeamman valtuuston.

Puheenjohtajana toimi syyskuun 19 päivään asti pankkivaltuusmies Holkeri. Lokakuun 6 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet valitsivat puheenjohtajakseen mainitusta päivästä alkaen pankkivaltuusmies Salmenkiven. Varapuheenjohtajana toimi koko vuoden pankkivaltuusmies Laine.

Puheenjohtaja Salmenkivi kuoli 29 päivänä tammikuuta 1979.

Tilintarkastajat

Pankin tilintarkastajiksi vuoden 1978 tilejä tarkastamaan eduskunnan valitsijamiehet valitsivat seuraavat henkilöt:

Turunen, Väinö, konttoripäällikkö, hänen varamiehensä *Aaltonen, Markus,* taloustieteiden maisteri;

Kivimäki, Erkki, järjestösihteeri, hänen varamiehensä *Aitamurto, Aarno,* varatuomari;

Kaarna, Mikko, kunnallisneuvos, hänen varamiehensä *Mattila, Kalevi,* reviisori;

Mäki-Hakola, Pentti, diplomi-insinööri, hänen varamiehensä *Lampinen, Arto,* varatuomari;

Luukko, Unto, valtiotieteen lisensiaatti, hänen varamiehensä *Malm, Håkan,* agrologi.

Helsingissä 27 päivänä helmikuuta 1979

Jermu Laine
Aarne Saarinen
Ilkka-Christian Björklund
Ahti Pekkala

Matti Maijala
Ulf Sundqvist
Ingvar S. Melin
T. Junnila

Eino Helenius

ISSN 0356-0449